

„Edinost“

izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov, jutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedeljkih in po praznikih izhaja ob 9. uri jutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdaji na leto gld. 21.—
Za samo večerno izdajo 12.—
Za pol leta, četrt leta in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu jutranje številke po 3 nvč. večerne številke po 4 nvč. ponedeljske jutranje številke po 2 nvč. Izven Trsta po 1 nvč. več.

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 570.

4 nvč.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petiti. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, damaci oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina, reklamacije in oglase sprejema upravnništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravnništvo, odpravnništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Brzljavna in telefonična poročila.

(Novejše vesti.)

Praga 6. Pri namestniku grofu Coudenhove je bila sinoči velika soareja v prostorih namestništva, odločenih za reprezentacijo. Soareje so se udeležili: deželni maršal princ Lobkovic, kardinal knez nadškof Schönborn z mnogimi cerkvenimi dostojanstveniki, člani deželnega odbora, mnogi deželni in državni poslanci, tuji konzuli, zastopniki trgovine, visokih šol, novinstva in drugih odličnjakov iz mesta in dežele.

Dunaj 6. »Wiener Allg. Zeitung« javlja, da jutranja »Wiener Zeitung« priobči cesarski patent, sklicujoči v zasedanje deželne zbornice: češkega, šlezvijskega, štajarskega, koroškega, kranjskega, istrskega, gorjsko-gradiškega in predaljskega. Zasedanje se prične 14. t. m.

Dunaj 6. »Fremdenblatt« je izvedel, da se druga seija deželnih zborov — izvzemši tirolskega — skliče v sredi tega meseca. O predzgodovini sklicanja deželnega zbora češkega je izvedel isti list, da je vlada zatezala s sklicanjem, ker je hotela počakati, da nemški zaupniki završe svoja dela za sestavo programa. Ta dela so sedaj dovršena in se torej Nemei že morejo odločiti sedaj, da-li vstopijo v deželni zbor ali ne. Vstopa Nemcev bi bilo želeli tembolj, ker se njih narodno-politiški program najbrže tiče tudi takih stvari, katere treba zastopati v deželnem zboru češkem; deželni zbor bi torej lahko postal ono mesto, kjer bi se mogel uveljaviti tak program. Seveda bi bilo dobro, da bi se bil program priobčil, ker bi bilo potem možno že pred sklicanjem deželnega zbora kaj storiti v jezikovnem vprašanju. Ker pa je še precej daleč do uradnega objavljenja programa, ni možno, da bi se že sedaj uveljavila pogajanja o njem ali da bi se kaj odločilo; po takem ni bilo več mogoče zatezati z sklicanjem deželnih zborov.

Dunaj 6. Shod, ki se je vršil nočjo in je bil sklican od društva katoliških mladeničev v protest

proti gibanju »Proč od Rima«, je bil ogromno obiskan in je vsprejel resolucijo, s katero se slovesno oporeka proti paroli, izdani od brezverske in veri sovražne strani, in se svetemu očetu v novi obljubi udanosti katoliški krščanski veri. Zbor vidi v sovražnikih cerkve tudi sovražnike Avstrije ter priseza neomajno zvestobo in udanost cesarju in domovini.

Budimpešta 6. V današnji seji zbornice poslancev je prvič predsedoval novi podpredsednik Tallian. Predloga o kontingentu novincev se je vsprejela v tretjem čitanju. Na dnevnem redu prihodnje seje bodo: predlogi, tičeči se Najvišjega ročnega pisma o kvoti in nagodbenem provizoriju, kakor tudi finančni dogovor z Hrvatsko.

Madrid 6. V senatu je ministerski predsednik Silvela prečital dekret, s katerim se zasedanje zaključuje, v komori pa dekret, v katerim se zbornica razpušča.

V konservativnih in trgovskih krogih so ugodno vsprejeli ministerstvo Silvela, demokratje in republikanci pa pravijo, da je to ministerstvo ultramontanska senca konservativne stranke. Vse kaže, da bodo volitve v aprila jako viharne.

London 6. Renterjeva pisarna javlja iz Pekinga: Glede na zahtevo Italije, da se jej v Kitaju prepusti jedna stacija za oglje, kateri zahtevi pa Kitaj noče ugoditi, se glasi, da Rusija podpira Kitaj. Brzljavka italijanskega poslanika je sestavljena jako zmerno, ne izraža nikake grožnje in povdarja, da bi bilo koristno za obe deželi, ako Italija dobi svojo stacijo za oglje. Tu se pričakuje 5 italijanskih vojnih ladij.

Berolin 6. Državni zbor je vsprejel načrt za osnutje posebnega bavarskega senata na državnem vojaškem sodišču.

Pariz 6. Preiskovalni sodnik je zaslal danes polkovnika in nekaj vojakov v aferi Derouléde.

London 6. »Times« meni, da postopanje Rusije v Kitaju ne kaže niti navadne uljudnosti

v mednarodnem občevarju. Prav sedaj, ko hoče car ruski zasnovati novo dobo miru in dobrohotnosti med narodi, izživlje to postopanje Rusije še posebno ogorčenje in pomnožuje izdatno težavo v diplomatičnem razpravljanju o mnogih nujnih vprašanjih, katera je rešiti glede bodočnosti kitajske države.

Patentovanim odrešenikom Istre!

Kakor gljive po izdatnem dežju rasejo sedaj naši Istri odrešeniki. To kar dežuje nasvetov, ki se res čitajo prav lepo, ki pa imajo to malo hibo na sebi, da ni malo ne računajo z resničnimi, četudi žalostnimi odnosi in da niso — izvedljivi, ali vsaj ne v isti meri, kakor bi hoteli ti odrešeniki.

Patentovani odrešeniki menijo, da rak-rana, ki razjeda našo narodno posest v tužni Istri, se ne da zdraviti polagoma s probujevanjem ljudske zavesti, da se to ljudstvo samo otere svojih pijavk, marveč tu je treba operacije, ako hočemo, da »rak« ne razje še brže, česar se je lotil.

Med Slovani v deželi da ni zadostno kapitala, zato zahtevajo odrešeniki, naj pomaga kapital, razporejen v hranilnicah naših južnih dežel. Na adresu teh naših južnih posojilnic govore patentovani odrešeniki:

»Toda vršenja te naloge z ozirom na Istro si pa nikakor ne moremo misliti na način, ki je nasproten humaniteti. Ako se v slučaju potrebe, kjer mora govoriti ne le človeško srce, marveč tudi globoki narodni čut in kjer je treba brze pomoči, da ni zamujeno za vselej, še na dolgo in široko poizveduje in vlečejo skupaj stroge informacije o »vračljivosti« posojila, ako kmet nima drugega kakor kos trde grude, katero zamore dati v zastavo, še pomišlja dobra roka, »ali bi, ali ne bi«, tedaj to ni pomoč,

namreč tudi imenujejo, ker ima to besedo vedno na jeziku — da bi napravil vsaj malo kupčije.

Pozna ga vse, mlado in staro, blizu in daleč. Tudi oženjen je naš Matevžek, kakor se to spodobi za takega možaka. Majhna je, kakor on, a hujša je nego on. Če je naš Matevžek na svoji kupčiji malo pregloboko pokukal v kupico ter so mu torbe jele nemirno skakati po hrbtu, pa pripada njegova verna družica, ošteva ga in krega svojega »gospodarja« od pete do glave in potem ne pomaga nobena »duška božja«, nobeni »nebeški angeljci« in »zlati prijateljčki božji«: treba že pobrati svoja kopita in pokorno spraviti se domov.

In dom njegov je prav zelo podoben svojemu posestniku. Lesena kočica in majhen košček vrta zraven, to je vse Matevžekovo kraljestvo. In majhna je res ta kočica. Če hočeš stopiti v Torbarčkov domovje brez bunke na čelu, moraš se prav lepo ponižno pokloniti na vežnih vratih, a če hočeš dospeti do izbe, kjer živi in dela naš znanec, zlekniti se ti je skrbno v dve gubi, drugače ti posvetijo nizki durini podboji tako, da se ti zasveti sedem solne, tri lune in vse zvezde v temni veži Matevžekovi. Seveda tudi visokost izbe ni pomerjena po dolgoti obiskovalca, a za njenega prebivalca je vendar dovolj prostorna.

PODLISTEK.

Iz naše vasi. *)

Spisal Poluks.

I.

Torbarček.

Torbarček, ta vam je znan po vsej ribniški dolini in njegova slava doni še daleč tam v kočevskih gozdih in bloških goličinah. Krog Sueznika ga imajo v čisti in še tja na hrvaško stran ga zanaša mnogokrat njegova kupčija. Matevžek mu je pravo ime in za Kobaleta ga imajo zapisanega v župnih bukvah na Tabru, pa ne domačin ne tujec ga ne kliče s tem imenom. On je znan pod imenom »Torbarček«. Mnogo je storil za povzdigo obrti in kupčije z svojimi torbami in krtačami.

Da si ga nihče ne predstavlja za kakega Goljata in Samsona, to pričakujem že v naprej, ker se inče res zelo moti. Majhen je, prav izredno majhen. Glava mu je zlezla že malo mej pleča in hrbet je postal skoro malo preokrogel. Lepo to si eer ni posebno, a čudno tudi ne. Pomislite, koliko naš Torbarček sedi dan na dan na svojem stoleu in pripogiba in pripogiba hrbet in glavo, da bolje vidi šivati zajčje tačice in lisičje repe na svoje torbe.

*) Te sličice so bile spisane še v mojem 17. letu.

Ob nedeljah in praznikih popoldne pa si oprtjuje vse svoje torbe, kolikor jih ima v zalogi, pobira še nekaj krtač skupaj, potem pa roma od gostilne do gostilne in hvali in ponuja svojo robo na vsa usta. Kar čudno ga je poslušati, ker vse meša skupaj, kar mu ravno prihaja v glavo. In ponujati zna — kar je res, je res! —

»E duška božja, kupi, kupi torbo, takih imam, da bi se gospoda, kar je je od Rima do Dunaja, kar pulili zanje, ko bi jih le videli.«

Tako navadno začne svoj govor, kadar je katerega zalotil, da nima ali ima strgano torbo in o katerem ve, da pojde v jeseni na Hrvaško. In naj se ga otesa še tako, Matevžek ne pusti z lepa, katerega se je enkrat polotil.

»I vzemi jo, vzemi, vsi angeljci te bodo zavidali in vse bo gledalo za teboj, kedar jo oprtiš. Pa ceno jo dam, prijateljček božji, ceno! Tebi kar na pol zastonj, zato, ker se poznavam.«

In tako hodi naprej, dokler ne zagleda kakega drugega, ki je tudi potreben torbe.

»I no, pa vsaj eno krtačko vzemi za kamizolo, trdnih imam in močnih, še kadar umrješ, jo lahko zapustiš komu, četudi bi sam sto let krtačil žnjo.«

Tako se trudi »duška božja«, — tako ga

ampak spekulativnost, ki se ne da odobravati s stališča pomožne akcije za Istro. Le pogledimo v to Istro, kako delajo italijanski dobrotniki ondi? Kmet je potreboval 300 gld., a ni jih mogel najti nikjer. Naposled se je obrnil k Italijanu in — dobil jih je! Dobil brez pisma, brez intabulacije in nikdo ga nitini vprašal, koliko je vredno to, kar bi bil hotel dati v zastavo! Saj si je bil Italijan v svesti, da dobi vse lepo plačano in dobre obresti po vrhu! Ali se je možno proti taki moči boriti drugače, kakor z najplemenitejšim orožjem? Ali moramo iskati porokov, pisem in kdo ve česa še, kjer bije na duri skrajna sila? Tu bi bil patrijotizem izigran! Ker so vedno pripravljeni oni, ki »pomagajo« brez porokov, brez pisem, da »rešijo« kmetu telo, a da jim ostane — njegova duša!

Zato ponavljamo, da se mora storiti za Istro nekaj posebno poštrevnega, kar bi bilo vredno velikega slovanskega imena! Ako se nas tudi razupije za utopiste in neplodne idealiste, ki delajo politiko v zraku, to ponavljamo, da je baš z Istro prilika, da pokaže Slovan, da je zmožen velikih rodoljubnih činov, ki mu jih nalaga rodoljubna dolžnost!

Zavodi, ki so osnovani in razupiti kakor narodna potreba in zaslonba, naj se pokažejo kakor taki, ali pa naj se odrečejo pravici imenovati se to, kar niso. V tem pogledu bi morali narodni voditelji biti bolj odločni in prišel bi, uverjeni smo, prišel bi na pomoč kapital, ki se drugače pod imenom »narodne« vrti le okoli — spekulativne osi!

To so huda očitanja. Ali naš namen ni, da bi branili tu postopanje naših posojilnic. Naj se le branijo same, ako — se jim zdi vredno. Pač pa hočemo poudariti tu, da akcija za rešenje Istre, kakor jo zahtevajo patentovani odrešeniki, bi bila enostavno samoubojstvo za naše denarne zavode. Patentovani odrešeniki postavljajo na glavo najprimitivnejše zahteve racionalne uprave denarnih zavodov. Čemu poizvedovanja o »vračljivosti« posojila, čemu poroki, čemu intabulacije?! Vse to so nepotrebne »sitnosti«, ki le ovirajo rešilno akcijo. Seveda se patentovani odrešeniki sklienjujejo na vzvišene izgleda — italijanskih oderuhov, pozabljajo pa na razne malenkosti.

Italijanski oderuhi sede tako rekoč kmetu na tilniku, da mu gledajo notri v žep, da vedo skoro za trenotek, kedaj je spravil kakov pridelek s polja na dom, in da ga tedaj s koščeno roko primejo za vrat. Ali je možno kaj takega denarnemu zavodu z sedežem Bog ve kje! Ali bi bilo tako postopanje tudi dostojno ugleda denarnega zavoda?!

Patentovani odrešeniki ne vedo, da italijanski oderuh, poznajoči nevednost in lehkomišljenost kmeta, navlašč pušča, da se kmet pogreza nižje in nižje v dolg! Patentovani odrešeniki ne vedo tudi tega, da je oderuh prav dobro informovan o vrednosti tega, kar poseduje kmet in da njegova radodarnost »brez intabulacije« traja le tako dolgo, dokler višina nabrajanega dolga ne preseže višine kmetove vrednosti. Ko je jedna višina dosegla drugo, tedaj se nehuje usmiljenje oderuhovo in je

V kotu pri oknu ima Matevžek svojo delalnico. Na steni visi nekaj izgotovljenih in na pol izdelanih torb, na polici leži nekaj usnja, par krtač, kup ščetin, dreta, šilo, žica, lep in še druge ropotije. V drugem kotu visi zraven postelje na klinih nekaj obleke, a tam pri peči stoji pručica, na kateri navadno gospodinja lupi krompir in računa, koliko je minolo nedeljo popil nje zakonski družec. Tudi puška visi pod stropom in Matevžek se kaj rad baha, koliko zajcev je že pihnil, četudi je zatrljeval nekdo, da se pred njegovo puško še muhe ne boje. Dosti je že skušil naš junak. Trideset zim je prežebal v hrovaških hostah in marsikako poletje je kosil doli na Klanem, kamor hodijo naši koseci čez poletje. Na marsikakem sejmu je že bil in marsikako pametno zinil. Zmrznil bi bil že kmalu, pljučnica ga bi bila kmalu pobrala in enkrat bi bil že kmalu utonil, a kljub vsem nezgodam in k velikim srečam svoji še vedno zdrav in gostobeseden prodaja in ponuja proizvode svojih rok.

Vi pa, dragi bralci moji, kadar potrebujete kake torbe ali krtače, pridite k nam v našo vas in zatrjujem vam, da vam da naš Torbarček take robe, da se vam bo sree smejalo.

prišel trenotek, ko siromaku — zavije vrat! Prav sedaj imamo v Šmarjah tri take slučaje, ki so kričeči tembolj, ker so bili dotični trije siromaki celo med najhujšimi agitatorji za laško stranko.

Patentovani odrešeniki ne vedo, da način, kakor »pomagajo« kmetu laški oderuhi, le korumpirajo ljudstvo. »Dobrotniki« se zadovoljuje z obrestmi »in natura«, ker s tem zavaja siromašnega kmeta, da niti ne misli na to, koliko plačuje na ta način: da plačuje po 50, 60 in tudi 100 od sto!! To zavaja nadalje kmeta, da niti ne misli na vračanje dolgov! In to je njegova poguba! Plačuje leta in leta, plačuje, da je črn, plačuje toliko, da — ako bi plačeval anuitete kakemu poštenemu zavodu — bi bil poplačal že davno ves dolg, a on — siromak, je dolžan — vedno več!

Kdor posoja tako, kakor posoja laški oderuh, ta hoče kmeta uničiti na zavraten način! In naši denarni zavodi naj bi tudi delali tako?!

Patentovani odrešeniki ne mislijo na to, da zasebnik upravlja svoj denar in dela žnjim kar hoče, da pa vodstva zavodov upravljajo tuj denar!! In čemu naj bi se patentovani odrešeniki brigali za take malenkosti, kakoršnje je vprašanje: kdo bo sploh ulagal še svoj denar, kdo bi poverjal svoje imetje zavodom, ki bi posojali brez tistih »sitnosti«: ne da bi vedeli, kaj ima oni, kateremu hočejo posoditi, ne da bi bilo poročstva in brez zemljeknjižnega zaječenja?! Od kod naj bi jemale posojilnice denar za plačevanje obresti svojim uložnikom?! Kaj briga to patentovane odrešenike, da sleherni uložnik zahteva dvojnega: obresti in — brezpogojne varnosti svojemu kapitalu. Ali nimamo dovolj poučnega in svarilnega izgleda na posojilnici v Lvovu?!

Naše prepričanje je celó tako-le, da ne bi bilo nič pomagano, ako bi vrgli v Istro ne vemo koliko denarja brez tistih, patentovanim odrešenikom toli omrženih »sitnosti«. Ljudstvo bi se še bolj utrdilo v svoji lahkomišljenosti, na povračanje dolgov ne bi mislilo in čez nekoliko let bi bilo zopet ravno isti, ali še večji revež. Facta loquuntur, dejstva pričajo. Stoletja so laški »dobrotniki« posojali denar brez »sitnosti«, a danes je Istra — taka, kakoršnja je!!

Le pogledimo, kake so zemljiške knjige po Istri. Tu je vse zmedeno, uknjiženih je vse polno zastavnih pravic raznih »dobrotnikov«, o katerih lastnik zemljišča niti ne sluti, od kod in od kedaj izvirajo. Kolika težava in koliko stroškov je tu, predno se uredi zemljeknjižno stanje, katerega jasnost pa je prvi pogoj kreditu. In ako bi kmet, dobivši posojilo od kake naše posojilnice, ne imel nobene druge koristi od dobljenega posojila, je že neprecenljiva korist ta, da se mu je po tisti »sitnosti« uredilo zemljiškoknjižno stanje, da so mu natančno določene anuitete, tako, da lahko računa pozitivno: ta in ta dan bodem rešen vsega dolga in posestvo bode moje!

Slovenski kapital naj pomore, kolikor je v njegovi moči, to je gotovo potrebno, ali pomaga naj potom gospodarskih organizacij, ki naj se zasnjujejo v deželi in ki bodo imele informacije pri roki in bodo mogle navajati kmeta — na vračanje. To je racionalno.

Zistematična vzgoja in dobrohotno nadzorovanje naj vzbujata v ljudstvu zavest o svoji dolžnosti in naj mu povzdigata pravni čut. V Istri bi n. pr. ogromno koristile male Reifeisenove posojilnice. Ali velik nedostatek je tu — kakor tudi po tržaški okolici —, da nimamo zadostno ljudij, ki bi umeli racionalno upravljati take zavode. V tem pogledu bo treba poskrbeti, to je nujno potrebno. Morda bi bilo dobro, ako bi se zasnovali kakí kurzi, v katerih bi se inteligentnejši ljudje učili upravljanju denarnih zavodov.

Nočemo tajiti, da je morda kakov posamični zavod v posamičnih slučajih res preskupulozen, ali iz podanih pojasnil je razvidno, da na sploh našim zavodom ni smeti očitati »spekulativnosti«, kajti drže se le one previdnosti, ki jo zahtevajo njih pravila. Laški oderuh je grd spekulant; njemu seveda ni do tega, ako je tudi zgubil kakov gol-dinar pri kakem posamičnem kmetu, ko pa je hkratu odrli sto družih! To je ravno najgrja spekulativnost, po kateri poti pa naši zavodi nočejo in tudi ne smejo hoditi! Njim ni namen jedino ta, da bi kmetu pomagali le v hipu zadrege, ampak namen jim je: radikalno in trajno zboljšanje splošnega gospodarskega stanja!

Politični pregled.

TRST, 7. marca 1899.

K položaju. Vlada se je vendar odločila slednjič, da skliče v zasedanje še ostale deželne zbornice in sicer že v tem mesecu. Izvzet je menda jedini tirolski deželni zbor — zakaj? Temu so vzroki poznani. Slovenska javnost sme biti jako radovedna na predstoječo deželnozbornsko kampanjo, kajti na razvoj stvari v bodočnosti in na smér splošne slovenske politike bode gotovo uplivalo dejstvo, da-li vlada pokaže kaj volje in tudi potrebne energije v to, da se nekoliko ublažijo do skrajnosti napete razmere v onih deželnih zborih, v katerih so zastopniki naroda slovenskega v manjšini, sosebno pa v Pulju, v Trstu in v Gorici. Tu je mera krivice polna, ki so jo storile do sedaj od vlade favorizovane italijanske večine. Tu je spolniti vladi sveto dolžnost, tu jej je spregovoriti odločno besedo, da bodo vedeli objestni gospodje, da uprava moderne in upravne države ne more in ne sme nadalje trpeti dosedanjega nasilja.

Posebne važnosti za splošno notranje političko položaje pa je dejstvo, da je sklican tudi deželni zbor češki. Uprav zadnje dni so se snovale razne kombinacije na podlagi govoric, da vlada noče vstreti želji mladočeške stranke, da bi se nemudoma sklical deželni zbor. Iz tega se je sklepalo, da so se razmere med vlado in Čehi poslabšale. Če bi bilo temu res tako, če bi se bila res jela križati pota grofa Thuna in pota češka, potem ne bi bilo drugače mogoče, nego da bi to jako uplivalo na splošno notranjo politiko. Iz izjave v pol-oficijoznem »Fremdenblattu« pa je razvidno, da je vlada čakala le na to, da opozicijske stranke nemške določijo svoj program. Sedaj pa, ko vidi, da je zastoj čakala na objavo tega programa, se je nemudoma odločila za sklicanje deželnega zbora in je tako ugodila želji čeških poslancev.

Evropska borba na skrajnem Vzhodu. Tudi Italija hoče torej imeti svojo trdno postojanko tam na skrajnem Vzhodu kakor podlago za povspenjanje svoje trgovine. Kjer se vse gnete, tam noče zaostajati tudi Italija. Kakor je zavarovala Anglija svoje trgovske interese tam v Kitaju, kakor sti Rusija in Nemčija dobili »v najemu«, tako hoče imeti tudi Italija svoj zaliv, svoj postajo za oglje. To je tako tekmovalstvo med evropskim vlastmi kakor da je težišče evropske politike tam v azijskem Kitaju. Vse se gnete, kar je bolj velikega, razun — Avstrije. Mi seveda se moramo šele prepirati o tem da-li je naša ustava za to tu, da se uresničuje za vse jednako in mej tem bi hoteli naši Nemci osredotočiti vso našo trgovino v — Nemčiji. Ali je res tako zapisano, da moramo biti z vsako idejo polstoletja za drugimi?!

Iz Španije prihajajo vznemirljive vesti, po katerih se je bati, da čakajo to nesrečno državo jako viharji časi. Liberalna vlada Sagasta se je morala umakniti pred viharjem splošne nevolje, a čim je nastopilo konservativno ministerstvo Silvela, že napovedujejo tudi temu najhujšo borbo. V deželi vlada splošno nezadovoljstvo, gospodarstvo propada in državne finance so tako razsute, da ne morejo izplačevati niti službenih plač. Mejtem kriče iz Kube povrnivši se vojaki po — kruhu in pomnožujejo vrste upornih življev. Politična rovarstva in beda si podajajo roko in uničujejo nado, da bi prišlo do pomirjenja in po pomirjenju do konsolidacije. Grehi slabe uprave se utegnejo hudo maščevati nad nesrečno Španijo.

Domače vesti.

Sedaj nas je zalotil — tako meni »Rdeči prapor« — ko smo sami sebi bili po zobeh. To bi bila seveda jako nes pametno početje.

Mi smo bili namreč priobčili dopis, v katerem se je dopisnik čudil, da so socialni demokratje nesli svojo rdečo zastavo — mej šeme na Corso. S posebno slastjo da smo tudi beležili dejstvo, da je bil letošnji »corso« veliko slabši, nego so bili prejšnji. »Rdeči prapor« ne more umeti tega veselja našega, češ, da bi bilo le želeli, ako bi bogatini trošili več denarja, kar prihaja le delaven v prid. Kar se pa dostaje rdeče zastave, nas opozarja »Rdeči prapor«, da pri sv. Ivanu rabijo tudi slovenske zastave o — pokopavanju pusta, ki je

istotako šaljivo priredba kakor tržaški »Corso«. To da je še bolj poniževalno za slovenske embleme.

Le par dobrohotnih besed v odgovor »Rdečemu praporju« in v pojasnilo slovenski javnosti sploh.

Iz našega lista je dovolj razvidno, da nismo nasprotni poštenemu veselju in tudi »corso« ne, ako je tak, kakoršen je bil nekdanj tržaški »corso«, ko je bil še znamenitost in se je odlikoval po svoji eleganci in decentnosti, ko so torej bogatini res trosili ogromnih svot. A kaj je sedanji »Corso«? To je priredba, v kateri so na mesto elegantnih mask stopile umazane, pohujšljive in pijane šeme, a vse drugo le gleda in — ne trosi! Mi obžalujemo torej, da bogatini ne trosijo več!

Kar se dostaja pa slovenskih zastav na »pokopavanju pusta« pri sv. Ivanu, je znano, da tiste zastave niso emblemi nikakega društva, ampak prirejevalci tiste šale nosijo zastave, kakoršnje so jim slučajno prišle v roko. In ni nalo se ne obotavljamo, da ne bi pripoznali, da bi nam bilo ljubše, ako bi se o takih prilikah ne porabljal naš častni znak. Kamo-li da bi hoteli zagovarjati tako — razvado, kakor hoče »Rdeči prapor«, nošenju socialističke zastave v »Corso« pripisovati nekakov pristno-resen značaj. Vemo, da je tudi o takih prilikah, kakoršna je »Corso«, res možna demonstracija prav resnega pomena, ali vsa prireditve mora biti malce drugačna, nego je sedanji tržaški »Corso«.

Iz Veprincea nam pišejo: Danes se je vršila volitev župana in štirih občinskih svetovalec.

Županom je bil izvoljen z 17 glasovi od 18 gospod Angelj Stiglic, pomorski kapetan in posestnik. (Torej se je vendar urezal »Piccolo«, ki je trdil še pred par dnevi, kakor da bi bilo pribito, da bo njegov ljubljeneec Andreicich še nadalje županoval občini. Ured.) O njem omenjamo le, da je bil nekdanj člen hrvatske čitalnice v Lovranu?! A danes? No, hujši ne bo od gospoda Andreicich-Golea, sicer pa mislimo, da je prišel le nov muzikant, ki bo sviral — staro mazurko, v kateri bode najbrže Andreicich-Golea sviral »prim«. No, pa bode tudi »sekundov«. Može naše stranke so mu tudi dali svoje glasove, da pokažejo narodu, da so prišli z iskreno željo, sodelovati kolikor le mogoče zložno.

Občinskimi svetovalci so bili izvoljeni: Benedikt Bačič, c. kr. poštar z 14 glasovi; Ivan Andreič od Tumpičev z 14 glasovi, Ivan Andreicich-Golea, bivši župan z 12 glasovi in Josip Andreič z 11 glasovi.

Za prva dva je oddala tudi naša manjšina svoje glasove, da-si nista ni eden ni drugi prepričana, kaj sta, ali sta vendar — človeka.

Volitev je vodil gospod okrajni glavar Fabiani osebno in jo je zaključil, prečitavši v slovenskem jeziku italijanski napisani zapisnik.

Za Italijansko vseučilišče. Kar vrsté se sklepi laških občin, s katerimi določajo iste letne prispevke za osnutek laškega vseučilišča v Trstu. Mi niti ne beležimo vseh teh sklepov, ker nas stvar ne vznemirja posebno. To vprašanje naj le poravnajo med seboj Lahi in pa vlada. Tej poslednji je dolžnost, da presoja, da-li bi bilo laško vseučilišče na korist državni misli avstrijski?! Za nas pa je glavno le to, da se nam da, česar trebamo za svoj razvoj in za osiguranje svoje narodne ekzistence. Državino glavo smo si že zadosti razbivali mi Slovenci in nikdo nam ne more čitati ničesar, ako ta posel za nekoliko časa prepuščamo avstrijskim državnikom. Zanimivo pa je vsakako, da tudi laški listi navadno le beležejo sklepe občin, a ne označajo določenih prispevkov.

Naši podzemeljski zakladi. Pišejo nam: V cenjeni »Soči« od dne 3. t. m. sem čital dopis »Z Vipavskega«, ki me je, kakor Vipavec, zanimal zelo. Dopisnik opisuje neko podzemeljsko jamo na Brjah in sicer v »Lozu«. Moji malenkosti, kakor rojaku iz teh krajev, je znana vsaka še tako mala jama, kakor tudi opisano »jezero«. Strinjam se popolnoma z dopisnikom, samo pripomnil bi, da takozvano jezero ne obstoji šele par let, ampak gotovo 50 let, kajti meni samemu je že znano nad 30 let. Poleg podzemeljske jame, katere omenja dopisnik, se nahaja tam še druga jama in sicer prav pri cesti mej Kasovljami in takozvanim »Nečilem«, ki pa je sedaj se zemlja zasuta. V ti poslednji sem bil kakor deček, toda nisem šel daleč, ker so stari ljudje govorili, da so tam notri ne-

vem že kaki — strahovi! Spominjam se pa dobro, da sem videl notri nekake sobe, ogajiša itd., seveda vse iz kapnika.

Dalje sti v »Brdu« pod sv. Martinom dve jami, sedaj zakriti s kamenjem, v kateri smo otroci metali kamenje, ki je bobnelo globoko v zemljo! Vse to naj si ogleda oni, ki se čuti poklicanega za to — morda bi bilo hvaležno delo.

Kar se tiče »jezera« v »Dragi«, naj se poizveduje od starih ljudi, da-li se spominjajo početka tega res čudnega »jezera«. Toliko vem, da da so to vodnjaku podobno jezero skušali zasuti, da so je pokrili in pa da ni vse nič pomagalo. To »jezero« leži kakih 50 korakov od takozvane jame, kamor se steka vse vodovje ob deževnem vremenu. Jama je skalovita in precej globoka, podobna kraškim fobjam; škoda, da je ni še nikdo preiskal, ker je skoraj gotovo, da so ta in one iz »mlake« in »laza« v podzemeljski zvezi med seboj in da se vodovje iz teh izteka v »Nečilem«.

Kaj in kako je pod zemljo, ne ve nikdo, a vendar ni krivo menenje to, da se tu skriva nekaj, kar bi bilo v čast in srečo vsemu tamošnjemu okraju; zato tudi jaz priporočam tamošnjim veljakom, naj store vse potrebno, da nam odkrijejo to podzemeljsko zagonetko. Kedor je bil v Divači in videl naravni vhod v tamošnjo jamo, prizna gotovo, da ni bilo lahko odkriti, kar je danes odkrito in kar je Divačanom v korist, domovini slovenski pa v čast.

Ako pomislimo, da se bode v kratkem delala železnica po vipavski dolini, ki bode vozila par sto korakov od omenj. votlin, si lahko mislimo, koliko bi tako odkritje koristilo Brejcem in vipavski dolini v obče. Zganite se, da vas ne prehitje — tujei.

Brejski.

Rojansko posejilno in konsumno društvo naznanja, da se je izredni občni zbor dne 5. marea odložil radi nezadostnega števila udeležencev.

Isti se bode vršil v nedeljo dne 12. t. m. v lastnih prostorih v Rojanu ob 3. uri popoldne. Častiti udje so naprošeni, naj se vendar udeleže tega zbora, kajti sklepanje o premembni pravil ni možno, ako nisti navzoči dve tretjini udov.

Predstojništvo.

Od tržaške kmetijske družbe. Oni člani vinogradniki, ki so zaprosili kolči in bilf iz trtnie tržaške kmetijske družbe, naj se blagovolijo takoj oglasiti za sprejem teh trt v pisarni kmetijske družbe, via Geppa št. 14. prvo nadstropje.

Ozirom na grozno nesrečo, ki se je dogodila minolo nedeljo na morju blizu sv. Sobote — kakor smo sporočili zadnjič — treba že zabeležiti žalostno gotovost, da onih pet ponesrečencev niso več med živimi. Oni jedini, ki se je rešil, pripoveduje na pretresajoč način prizore, ki so se godili v oni grozni uri, dokler niso ona petorica zginili v razsrjenem mokrem elementu. Obupal je bil tudi že on in v zadnji tip še je zazrl luč na obrežju blizu Milj. Bilo je kakih 40 metrov od kopnega. Tedaj je skočil s prevrnjene barke, na kateri se je tiščal celih pet ur v razburkanem valovju; in ko je z zadnjimi naporii priplaval do brega in je stopil na kopno, zdelo se mu je, kakor da sanja.

Barke so našli blizu Milj in en dežnik, in en klobuk. Pretresljivi prizori so se godili v bolnici v Miljah, kamor so prihiteli stariši ponesrečencev v nadi, da je oni rešen ravno — njih sin. Pravi čudež pa je, da na rešenem Bucherju ni videti nikakih zlih posledic strašnim uram, ki jih je prebil. Toliko ur v vodi, ob taki burji in takem mrazu, to je moralo biti strašno telesno trpljenje. A kdo bi mogel opisati njega dušno trpljenje, strah in grozo, ko je videl, kako se mu tovariši bore se smrtjo in zginevajo v valovih in ko tudi zanj samega ni bilo skoro niti iskre nade več, da bi se rešil: ko je videl torej okolo sebe le pogubo in — smrt.

100.000 kron, 25.000 in 10.000 so glavni dobitki velike jubilejske razstavne loterije. Opozarjamo na to naše spoštovane čitatelje, da se ti dobitki izplačajo v gotovini z 20% odbitkom in da bode žrebanje nepreklicno dne 18. marea 1899.

Različne vesti.

Koliko dohodkov ima predsednik francozke republike? Isti dobiva 600.000 frankov plače, 300.000 za razne potrebščine in 300.000 za potovanja. Vrh tega ima še raznih užitkov, s katerimi se dohodki

pomnožujejo za več stotisočakov. Poleg brezplačnega stanovanja v palači elizejski dobiva tudi kurjavo in luč. Drugi prebivalci palače morajo skrbeti za čiščenje in postrežbo predsedniku. Le ta plačuje iz svojega le kuharja, svojega osebnega strežaja in sobarico za svojo ženo. Vse drugo delo v palači, na vrtih, v hlevih se vrši na državne stroške. Mimo tega uživa predsednik še marsikatero predpravo, ki se je ohranila iz dobe kraljev in cesarjev.

Cesarski dar. »Agenzia Stefani« javlja, da je cesar Fran Josip doposlal papežu 20.000 frankov za zgradnjo kapele v novem koptiškem semenišču (Kopti so krščanski potomci starih Egipčanov. Ured.) v Tahta v Egiptu.

Česke jezikovne šole na Dunaju. Praška »Politik« javlja, da je deželni šolski svet na Dunaju ugodil prošnji šolskega društva Komensky za osnutek čeških jezikovnih šol v toliko, da je dovolil le eno tako šolo v X. okraju. Društvo Komensky je uložilo utok na ministerstvo za nauk proti temu odloku dež. šolskega sveta.

Vseslovanska razstava v Pragi. Iz Prage poročajo, da tam kroži neka okrožnica, ki pozivlja na priprave za vseslovansko razstavo.

Skladišče smodnika zletelo v »zrak. V La Gaubran na Francozkem nahajajoče se skladišče smodnika je zletelo v zrak in sicer dne 5. t. m. ob 2. uri in pol zjutraj. Vsi vojaki, ki so bili v službi, so ubiti, a mnogo prebivalcev v obližju je težko ranjenih. Hiše so popolnoma porušene na dva kilometra na okolo. Polje je opustošeno popolnoma. Štiri kilometre so porušene vsa okna in vrata, toli silna je bila eksplozija. Detonacija je bilo čuti notri v Nizzo, 140 kilometrov daleč. V skladišču je bilo 50.000 kil smodnika. Vzrok eksploziji še ni znan, menijo pa, da je kemična razkrojitev brezdimnega smodnika v jednom sodov povzročila razstreljenje. Dosedaj so izkopali 60 mrtvih, ranjenih paje 110. Mrtva trupla so tako razmesarjena, da jih niti spoznati ni. Nekatera so uprav zmleta, druga je vrglo v morje 50 metrov daleč.

„Prokleta rodbina“. V Debrečinu so te dni postavili spomenik neki rodbini, ki je bila poznana pod imenom »prokleta rodbina«. Napis na spomeniku se glasi:

Tu počivajo v Gospodu Josip Moricz stareji, umrl v 62 letu svoje dobe. Ustrelil ga je njega sin. Gospa Josipa Morieza, umrla v 47-letu svoje dobe. Ustrelila jo je nje hči. Erzsike Moricz, umrla v 17. letu kakor samomorilka. Josip Moricz mlajši, umrl v 27. letu svoje dobe v ječi. Ustrelil je bil svojega očeta. Večno usmiljenje bodi milostno tem grešnim dušam.

Spomenik je stal 1500 gld., a postavilo ga je madjarsko »kulturno« društvo na Sedmograjskem, kateremu je zadnji ud te nesrečne rodbine zapustil svoje premoženje, znašajoče 14000 gld.

Zaloga in tovarna

pohištva vsake vrste

od

Alessandro Levi Minzi v Trstu.

Piazza Rosario žtev. 2.

(šolsko poslojpe).

Bogat izbor v tapetarjah, zrealih in slikah. Ilustriran cenik gratis in franko vsakemu na zahtevo.

Cene brez konkurence.

Predmeti postavijo se na brod ali železnico, brez da bi se za to kaj zaračunalo.

Velika zaloga

solidnega pohištva in tapecarij

od

Viljelma Dalla Torre v Trstu

Trg S. Giovanni hiš. šte. 5 (hiša Diana).

Absolutno konkurenčne cene.

Moje pohištvo donese srečo!

Brzobjavna in telefonična poročila.

(Zadnje vesti.)

Dunaj 7. V deželnem zboru Nižavstrijskem so antisemitski poslanci danes zopet stavili predlog, naj se poročevalce lista »Neue Freie Presse« izključi s tribine novinarjev. Deželni maršal pa ni dopustil tega predloga.

Dunaj 7. Ministerski predsednik ogerski se je posvetoval danes z grofom Thunom. Ob 11. uri je bil ministerski svet, katerega so se udeležili minister za vnane stvari grof Goluhowski, ukupni finančni minister Kallay, viceadmiral baron Spaun, grof Thun, Koloman Szell in finančna ministra Kaizl v Lukacs. »Neue Freie Presse« širi vest, kakor da se v avstrijskem ministerstvu pripravlja kriza. (Ta vir je tako moten, da treba pač le s skrajno rezervo sprejeti to vest. Ured.)

Praga 7. Na Češkem se jako širi odpor proti nabornim listam, sestavljenim samo v nemškem jeziku. Členi naborne komisije v Smihovu tudi niso hoteli podpisati le nemški sestavljenega zapisnika.

Washington 7. General Otis je dovršil načrt za splošni napad in nameruje napasti Filipince od vseh strani. Z dosežimi podkrepili znaša vsa moč Amerikanov, všteti mornarico, 41.000 mož.

Berolin 7. »Berliner Politische Nachrichten« so izvedeli, da je zapovedujoči admiral Knorr izvršil svojo nakano, sklenjeno že minole jeseni in je uložil prošnjo za odpusčenje.

Trgovinske vesti.

Budimpešta 7. Pšenica za mare gold. 10:50—10:52. Pšenica za april gl. 9.93 do 9:95. Pšenica za oktober gold. 8:65 do 8:67. Rž za oktober gl. — do —. Rž za mare gl. 8:— do 8:02. Koruza za maj 1899. gl. 4:65 do 4:66. Koruza za oktober gl. — do —. Oves za mare gl. 5:81 do 5:33. Oves za oktober gl. — do —. Koruza gl. — do —.

Pšenica: ponudbe zmerne. Povpraševanja živahna. Prodaja 30000. met. st. Vreme: lepo.

Hamburg 7. Trg za kavo. Santos good average za mare 29.50, za maj 29.50, za september 30.50, za december 31.—.

Havre 7. Kava Santos good average za februar 50 k. frankov 35.— za juni 50 k. frankov 35.75.

Praga 7. Surovi sladkor I. izdelek, 88% Reudement franco Aussig. Mirno. Promptno gold. 13.—13.02½. April gl. 13.05. Oktober-dec. gl. 12.35 Denar.

Dunajska borza dne 7. marca.

	včeraj	danes
Državni dolg v papirju . . .	101.25	101.15
„ „ v srebru . . .	101.05	100.95
Avstrijska renta v zlatu . . .	120.10	120.10
„ „ v kronah 4% . . .	101.40	101.45
Kreditne akcije . . .	367.60	367.75
London 10 Lsr.	120.47	120.47
20 mark	11.79	11.78
Napoleoni	9.55½	9.55½
100 italijanskih lir	44.25	44.05

Št. 2341

Razglas dražbe.

Dne 27. marca 1899. oddalo se bode potom javne dražbe pri podpisnem c. kr. okrajnem glavarstvu z dolaj navedene love s sledečimi klicnimi cenami za osemletno dobo v zakup, in sicer:

1. Dane-Kačice 80 gld.
2. Nabrežina 100 „
3. Mavhinje 80 „
4. Kobilaglava 35 „
5. Gabrovica 25 „

Lovi pridejo na dražbo po tej vrsti in se začne dražba ob 10. uri predpoludne. Varščine je položiti najdalje do 10. ure predpoludne dneva dražbe.

Natančnejša pojasnila daje podpisano okrajno glavarstvo med časom uradnih ur.

C. kr. okrajno glavarstvo.

Sežana 28. febr. 1899.

Dr. Laharnar.

M. Aite

(prej Aite & Zadnik) Razprodaja vse blago v zalogi po nižanih cenah.
Via Nuova ogel ulice S. Lazzaro.

Mala oznanila.

Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih cenah. Za enkratno insercijo se plača po 1 nč. za besedo; za večkratno insercijo pa se cena primerno zniža. Oglasi za vse leto za enkrat na teden stanejo po 10 gld. ter se plačujejo v četrtletnih antecipatnih obrokih. Najmanjša objava 30 nvč.

Išče se

vajenca (grzona) za mizarstvo obrt. Naslov se izve v »Tržaškem podp. in bralnem društvu« ulica Stadion št. 19.

Čast nama je javiti, da sva v **Nabrežini** v hiši št. 76 otvorila tovarno **sodine vode** (sifonov in pokalic).

Nadejava se, da bode slavno občinstvo podpiralo to zapričeto domačo industrijo. in to tem raje ker bode postrežba točna, pijača izborna po navadni ceni.

Z odličnim spoštovanjem udana

Josip Pertot, Jakob Frankovič,
tovarnarja.

ZALOGA POHIŠTVA IN OGLEDAL

Rafaella Italia

TRST — Via Malcanton št. 1 — TRST

Zaloga pohištva za jedilnice, spalnice in sprejemnice, žimne in peresne, ogledal in železnih blagaj, po cenah, da se ni bati konkurence.

Kolesar, a ne prodajalec naj sodi o kolesu!

Kdor želi omisliti si v resnici

kolo najboljše vrste

od sloveče avstrijske znamke

„Styria“ in „Styria“ original

— naj se obrne do —

L. Colobig v Trstu,

Via del Torrente števil. 10.

Jedini in glavni zastopnik za:

Trst, Primorsko in Dalmacijo.

PRSNJ PRAH (prah za izvoščoke)

(ne kašljaj).

najbolje sredstvo proti kašlju, hripavosti, zaslišanju, nahodu in drugim kataralnim afekcijam.

Škatljica z navodilom po 30 nvč. Dobiva se jedino v

lekarni **PRAXMARER**, „Pri dveh zamorcih“

občinska palača, Trst.

Zunanje naročbe izvršujejo se obratno pošto.

žrebanje nepreklicno predzadnji teden

1. glav. dobitek **100.000** Kr. vr.

2. glav. dobitek **25.000** Kr. vr.

3. glav. dobitek **10.000** Kr. vr.

v gotovini 20% odbitka.

Dunajske srečke po 50 nvč.

Nigris, Enrico Schliffmann, Giuseppe Zoldan.

priporočajo: Giuseppe Bolaffio, Mandl & Comp., „Il Mercurio Triestino“, Alessandro Levi, Girolamo Morpurgo, Marco

„THE GRESHAM“

angleško zavarovalno društvo na življenje v Londonu.

Aktiva društva do 31. decembra 1897. Kron 159.997.579.—

Letno vplačilo premij in obresti do 31. decembra 1897. 28.823.375.—

Izplačana zavarovalnina in obresti od obstanka društva (1848.) 343.860.067.—

V letu 1897. izdanih 7468 polie za glavnicu od 67.331.351.91

Prospekti, ceniki in v obče vse druge informacije dopošljejo se vsakemu na pismo vprašanje od niže imenovanega zastopstva, katero dopisuje v vseh jezikih.

Glavno zastopstvo v Trstu.

Via del Teatro št. 1, „Tergesteo“ Scala IV.

Iščejo se dobri agentje, zastopniki in potovalci.

„EDINOST“

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

Izhaja v Trstu dvakrat na dan razun nedelj in praznikov.

Zjutranje izdanje izhaja ob 7. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri zvečer. O ponedeljkih in po praznikih izhaja prvo izdanje o 9. uri predpoludne. — Naročnina znaša: Obe izdanji gl. 21.—; samo večerno izdanje gl. 12.—, (poslednje zadostuje za naročnike popolnoma). Posamezne številke stanejo: Zjutranje izdanje 3 kr., večerno 4 kr

V Trstu se razprodaja „Edinost“ po tobakarnah v teh-le ulicah in trgih:

Piazza Caserma št. 2. — Via Molin piccolo št. 8. — Via S. Michele št. 7. — Ponte della Fabra. — Via Rivo št. 30. — Campo Marzio. — Via delle Poste nuove št. 1. — Via Caserma št. 13. — Via Belvedere št. 21. — Via Ghega št. 2. — Volti di Chiozza št. 1. — Via Stadion št. 1. — Via Acquedotto. — Via Istituto št. 18. — Piazza Barriera. — Via S. Lucia. — Piazza Giuseppina.

V okolici se prodaja:

Na Greti pri gosp. Pogorelec, v Škedenju pri gosp. Antonu Sancin (Drežac) in pri Sv. Ivanu pri gosp. Ani vdovi Gašperšič. — Izven Trsta prodaje se „Edinost“ v Gorici v tobakarni g. Josipa Schwarz v Šolski ulici.

Slovenci! Naročajte, podpirajte in širite med rodoljubi to glasilo tržaških Slovencev, katerega program je v prvi vrsti ohranitev in razvitek milega nam slovenskega naroda na tržaškem ozemlju in bramba nam po zakonu zajamčenih pravic.

Rojaki, uvažujte naše geslo: „V edinosti je moč!“